

Hayvanları Koruma Kanunu Değişti. Sorunlar Çözöldü mü?

Halen yürürlükte olan 2004 tarihli 5199 sayılı “Hayvanları Koruma Kanunu” üzerinde yapılan köklü değişiklikler 9 Temmuz 2021’de TBMM’de kabul edilerek yürürlüğe girdi. Bu mevzuda görüş ve tespitlerimi arz etmeden önce bir insan ve Müslüman olarak duruşumu belirtmek istiyorum.

İnsanlar yeryüzünde Allah’ın halifesi olarak eşref-i mahlukat namzetiyle yaratılmıştır. Yaşadığı çevredeki canlı ve cansız her şey insanın kulluk imtihanında yoldaşı, nimeti, emaneti, rızkı ve hizmetkârı olarak vazife almıştır. Yani, canlılar hiyerarşisinde en üstte insanlar, sonra hayvanlar ve bitkiler gelir. Hayvanlara olan bakımımız ve duruşumuz bu temel kaideyi bozmamalıdır. İnsandan üstün ve değerli hayvan yoktur. Hayvanlar için feda edilecek insan da yoktur. Kendisini esfel-i safilin derecesine düşüren insanlar da bunun karşılığını görecektir. Hayvanları putlaştıran, sevgide aşırıya gidip insandan üstün tutanları da, sapık ve sadist duygularını Allah’ın birer emaneti olan hayvanlar üzerinde tatmin eden vicdansızları da reddediyorum. Hayvanlar, Allah’ın imtihansız kullarıdır. İmtihan için dünyaya gönderilen biz insanların yaptığı her iyiliğin karşılığı, her kötülüğün de bir hesabı elbet sorulacaktır.

Son yasal düzenlemede hayvanların maldan ziyade birer canlı olarak değerlendirilmesi, resmi kurumlara ve sahiplerine önemli görevler yüklenmesi, kayıt ve takip şartlarının sıkılaştırılması gibi hususlar öne çıkıyor. Özellikle feci muamele, cinsel taciz ve sokağa terk gibi yasaklanan fiiller için kayda değer para veya hapis cezaları getiriliyor. Cezalarda kabahat kanunundan Türk Ceza Kanuna doğru geçiş yapılıyor. Hayvanların ticareti ve kullanım alanları daha sıkı tutuluyor.

Hayvan ırkları 3 temel grupta dikkate alınır: 1- Evcil hayvanlar, 2- Yaban hayvanları 3- Çiftlik hayvanları.

Hayvanlara karşı zalimce işlenen suçlar bütün hayvan grupları için cezalandırılır. Bu kanunda asıl odaklanan kesim evcil hayvanlardır. Evcil hayvanların ticareti, beslenmesi, kayıt ve takibi gibi konular ayrıntılı işleniyor. Sahiplerinin adli ve idari sorumluluğu arttırılıyor. Yerel yönetimlere doğrudan görevler yükleniyor.

Yasadaki değişiklikler genel olarak iyi olmakla beraber, eksik ve karanlık kalan kısımları da vardır. Ayrıca tam olarak anlaşılabilmesi için özellikle belediyelerin yapacağı çalışmalar temel gösterge olacaktır.

Bir hayvansever olarak, benim de yaşadığım bazı sorunlardan yola çıkarak, görüş ve tespitlerimi paylaşmak istiyorum.

Evcil hayvan beslemek ve barındırmak, neredeyse bir çocuk büyötmek kadar masraflı ve meşakkatli olabiliyor. Hayvanların mamaları, ilaçları ve aşıları çok büyük oranda ithal ürönlere dayanıyor ve sürekli bir artış gösteriyor. Yerli hayvan mamalarının kamu desteği ve kontrolü altında yaygınlaştırılması gerekir. Mezbahe işletmelerinin olduğu yerlerde belediyelerin kamu yararına mama üreticiliği gibi kurumsal çözümleri sağlanabilir. Basın ve sosyal medya ortamlarında duygusal istismarda bulunarak, büyük bir rant pastasını paylaşan mama çetelerinin ve hayvansever görünümlü dolandırıcıların olduğu da bir gerçektir.

Hayvan ilaçları ve aşıları da insan ilaçları ve aşıları gibi kritik önemde görölmeli ve yerli üretim için Ar-Ge faaliyetleri desteklenmelidir. Bu alanda sağlanan gelişmelerin insan hizmetlerinde de olumlu katkı sağlayacağı açıktır.

Hayvanların doğuştan itibaren, aşı ve ilaç ihtiyaçlarını kapsayan hayvan sağlık sigortaları, kamu adına SGK benzeri resmi bir kurumla yönetilmelidir. Tarım ve Orman Bakanlığının, birbirine zıt ve zararlı kalan Tarım ve Orman kısmı ayrılarak Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kurulmalıdır. Hayvan Sağlık Sigortası Kurumu, Tarım ve Hayvan Bakanlığına bağlı bir yapıda, hem ev hayvanlarını hem de çiftlik hayvanlarını kapsayacak şekilde kurulmalıdır.

Türkiye'deki bütün ilçe ve büyükşehir belediyelerinin, sınırları içinde barındırdıkları hayvan nüfusuna uygun sayıda Hayvan Hastanesi kurmaları zorunlu olmalıdır. Büyükşehir Hayvan Hastaneleri, tıpkı eğitim ve araştırma hastaneleri gibi bütün tıbbi ve teknolojik imkanları barındıran, her türlü operasyonun yapılabildiği kapasitede ve özellikle kurulmalıdır. İlçe hayvan hastaneleri genel bakım ve tedaviler ile kısırlaştırma gibi hizmetleri sigortalı hayvanlar için ücretsiz sağlanmalıdır.

Sokaklarda yaşayan hayvanların takip ve bakım sorumluluğu belediyelerde olduğu için, hayvan sağlık sigortaları primlerinin belediyeler tarafından ödenmesi (özel hesaplamalar içinde) temin edilmelidir.

Mevcut yapıda veterinerlik hizmet ücretleri, SGK'nın yayınladığı insan sağlık hizmeti ücretlerine nazaran oldukça fahiş miktarlarda yüksek kalmaktadır. Yüksek muayene ve girişimsel işlem ücretleri yüzünden, hayvanların ihtiyaç duyduğu hizmetler ötelenmekte veya ihmal edilmektedir. Kalıcı çözüm sağlanana kadar, veterinerlik hizmetlerinin ucuzlatılması veya belediyelerin ücretsiz verdiği hizmetlerin genişletilmesi temin edilmelidir.

Yasada hayvanların sokağa terk edilmesi yasaklanıyor ama artık hayvan besleme imkanı olmayan kişiler için bir çıkış kapısı konulmuyor. Belediyelerin ve izin verilirse gönüllü kuruluşların bakılamayan hayvanları sorgusuz teslim alabileceği ve bakarak tekrar sahiplendirebileceği hayvan merkezleri olmalıdır.

Sağlık Bakanlığının son verilerine göre, Türkiye'de 2017 yılında 246.547 Kuduz Riskli Temas yani başka bir deyişle hayvan saldırısı yaşanmış. Yine bakanlığın başka bir istatistiğine göre, bu saldırıların %61'ini

köpekler, %36'sını kediler ve kalanı da diğer hayvanlar yapmış. Kuduz hastalığı %91 oranında köpeklerden bulaşıyor. 2008 yılındaki kuduz şüpheli temas sayısının 187.995 olduğunu da dikkate alırsak, sokaklarda ve kırsalda yaşayan başıboş köpek sayısının ve saldırıların ne kadar çok arttığını görebiliriz!

Sokaklarda ve kırsal ortamda çeteleşen köpeklerin, saldırı timleri halinde insanlara ve diğer hayvanlara zarar vermeye başladıkları, aç ve korumasız kaldıkları için vahşileştikleri, kısırlaştırılmayan alfa köpeklerin bölge ve sürüsünü koruma güdüsüyle insanları tehdit olarak algıladığını acı hadiselerle yaşıyoruz. Özellikle çocuklar, yaşlılar ve kadınlar için sokaklar kabus mekanlarına dönebiliyor. Belediyelerin acilen saldırı geçmişi olan köpekleri toplayıp kısırlaştırmaları, başka bir mekanda barındırmaları ve sokaklarda yaşayan hayvan sayılarını kontrol altına almaları gereklidir. Yeni kanun düzenlemesi bu görevi keyfi değil, zorunlu kılmıştır.

Şu dünyada yaşayan bütün bitkiler, hayvanlar ve insanlar olarak birbirimize bağlı ve muhtacız. İnsan olarak bu ilişkiyi sağlıklı ve huzurlu şekilde sürdürme görevimiz var. Hayvan sevgisi ve bakımı en temel merhamet ve iletişim eğitimi, sorumluluk bilincinin gelişimi demektir. Çocuklarımızı bu güzellikten ve eğitimden mahrum bırakmayalım. Hayvanlara karşı merhametle, ölçülü bir sevgi ve ilgiyle donanmış, temel haklarına saygılı bir yaklaşım göstermeliyiz.